

MJERE ZA MLADE

PROGRAM (po mjeri mladih) SOCIJALDEMOKRATSKE PARTIJE
HRVATSKE

2018. godina

The logo of the Social Democratic Party of Croatia (SDP) is displayed in white, bold, sans-serif capital letters on a red square background. The letters are slightly tilted to the right.

SDP

MJERE ZA MLADE

PROGRAM (po mjeri mladih)

SOCIJALDEMOKRATSKE PARTIJE

HRVATSKE

PREAMBULA PREDSJEDNIKA

„..... Za novu etapu borbe, za bolju Hrvatsku, Hrvatsku koja može i zna!“

Predsjednik SDP-a Hrvatske

Sadržaj

1. Obrazovanje.....	2
2. Rad i zapošljavanje	4
3. Stambena politika	7
4. Dodatak	10

1. Obrazovanje

Iako Republika Hrvatska načelno ima univerzalan i besplatan sustav obrazovanja, zbog decentralizacije financiranja nekih njegovih sastavnica, pitanje dostupnosti i troškova obrazovanja se razlikuje u različitim dijelovima Hrvatske.

Obrazovna struktura stanovništva Hrvatske, promatrana kroz prizmu županija, pokazuje izrazite regionalne nejednakosti te jaku povezanost kvalitete obrazovne strukture stanovništva sa stopama zaposlenosti i stopama nezaposlenosti te prosječnih plaća.

Najveći problemi pritom se očituju kod predškolskog obrazovanja, čija je dostupnost, trošak i kvaliteta neposredno ovisi o geografskom smještaju obitelji. U Istri i primorju prosječna je cijena poludnevnog boravka 1739,50 kn, dok je ona u gradovima zagrebačke županije primjerice 700 kn. U istom, subvencije se kreću od 35% (na sjeveru Hrvatske) do 21% u Istri i primorju.

Hrvatska ima jednu od najviših stopa mladih koji nisu u sustavu obrazovanja, zaposlenja niti sustavu osposobljavanja (NEET). Pa je prosjek zemalja EU 2015. godine iznosio 14,8%, a u Republici je Hrvatskoj bio na visokih 20,1 %.

74% studenata studij završava financijskom pomoći obitelji, 37% pritom iskazuje ozbiljne financijske, a 32% srednje financijske teškoće, što znači da ih je ukupno 69% u financijskom problemu. Stipendije uglavnom primaju studenti učeničkih domova (35%) te oni koji fakultetsko obrazovanje ne plaćaju (kao najbolji), dok iz visokog obrazovanja najčešće ispadaju oni koji tijekom fakulteta rade.

Što Hrvatski obrazovni sustav i njegove mlade nade trebaju je:

1. **Optimizaciju i proširenje mreže ustanova predškolskog obrazovanja te ujednačavanje subvencija troška boravka djece**
2. **Provedba kurikularne reforme** u cilju stvaranja konkurentnog obrazovnog sustava, prilagođenog potrebama i zahtjevima tržišta
3. **Reforma Studentskog centra** Putem studentskog centra trebalo bi osigurati studentske prakse (plaćene ili ne, ovisi o poslodavcu) a prema modelu koji je usvojio FER. Poslodavci mladima trebaju dati plan usavršavanja za ljetnu praksu, konkretne zadatke i mentora, te osigurati on-line platformu za spajanje. Unatoč možda nižim prihodima, prihodi bi bili u struci. Uz to, Sam Studentski centar treba preuzet djelomično ulogu predložene „ Agencije za honorarno zaposlenje“ pa u suradnji sa sveučilištem omogućiti tržišno usmjereno pružanje usluga studenata pod mentorstvom sveučilišnih profesora a podstavom infrastrukture i prostora studentskog centra.

4. **Organizacija „Job fair-a“ na svim sastavnicama sveučilišta.** Ako ne mogu privući potencijalne poslodavce svojih studenata, pitanje je da li razumiju tržište za koje obrazuju mlade.
5. Poticanje sudjelovanja u dodatnim programima izobrazbe – doktorskom i specijalističkom studiju te dodatnim tečajima za usavršavanje poticajnom poreznom politikom za poslodavce, poticajnom stambenom politikom, i dodatno poticanjem međunarodne razmjene znanja:
 - a. Osiguranjem proračunskih sredstava za poticanje organizacija međunarodnih konferencija
 - b. Osiguranjem državne ljetne škole s međunarodnim predavačima**
6. **Povećanje proračunskih izdvajanja** u mandatnom razdoblju, ovisno o postojećem stanju kao i financijskoj snazi jedinica lokalne i regionalne samouprave:
 - županije - 3 i više postotnih poena
 - gradovi - 2 i više postotna boda
 - općine - 1 i više postotna bodaIsto nije moguće u ovoj fazi jednoznačno odrediti, shodno postojećoj visokoj nejednakosti, proračuna, broja učenika i izdvajanja za obrazovanje, no ako bi SDP preuzeo odgovornost u svim jedinicama lokalne i regionalne samouprave povećanje godišnjeg proračuna za obrazovanje iznosilo bi 188 milijuna kn. Dio povećanih izdvajanja treba biti usmjeren u financijsku podršku stručnom usavršavanju profesora i nastavnika.
7. **Županije i gradovi trebaju poticati i financijski pomagati razvoj fakultativnih sadržaja u kojima će se poticati kreativnost učenika.** Na taj se način mogu ostvarivati i oni sadržaji koji nisu ili su nedovoljno obuhvaćeni sadašnjim nastavnim programima, poput građanskog odgoja, poduzetništva, matematike u svakodnevnom životu, umjetničkog odgoja, medijske pismenosti, primjene prirodoslovlja, tehnologije u praksi, informatike i dr.

2. Rad i zapošljavanje

S iznimkom nekoliko uvijek traženih zanimanja, mladi uglavnom znaju da potraga za poslom u Hrvatskoj dugotrajna, posebice za društvene znanosti. Dugotrajno prisutan problem neusklađenosti sveučilišnih kvota s potrebama tržišta rada, jednako kao i neusklađenost traženih vještina radnika s kurikulumom sastavnica sveučilišta, ne rijetko dovodi do „mismatch-a“. 2017. godine u Hrvatskoj je nezaposleno 26% mladih od 15-30 godine, a što zapravo predstavlja smanjenje s obzirom na prethodno petogodišnje razdoblje u kojem su dosegnule razinu čak 33%. No, smanjenje nije produktom dobro osmišljene politike zapošljavanja i sustavnog uređenja, nego su odrazom:

- Završetka velike recesije, koja je zahvatila Europu i svijet 2008. godine, a RH potrajala sve do 2015. godine
- Provedbe mjera za zapošljavanje mladih: plaćanja doprinosa na plaće, provedbe stručnog osposobljavanja bez prava zasnivanja radnog odnosa
- Velikog broja iseljenih mladih stručnjaka.

Prema jednom od najvećih istraživanja provedenog među mladima, voljeli ostati u Hrvatskoj ako je javi mogućnost za provedbom pozitivnih društvenih promjena. No, isto tako su spremni nastaviti život u nekoj drugoj državi ako do promjena ne dođe u dogledno vrijeme. Među razlozima koji motiviraju mlade na iseljenje naveli su nemogućnost pronalaska posla u Hrvatskoj, mogućnost pronalaska bolje plaćenog posla u inozemstvu, ali i mogućnost za većim osobnim i profesionalnim napretkom. Zatim, bolje životne uvjete koji uključuju veću kupovnu moć, mogućnost da si priušte luksuz, ali i štednju za budućnost. Također su spomenuli bolje reguliran i sproveden zdravstveni i mirovinski sustav koji doprinosi većem osjećaju sigurnosti i dostojanstva, te dostupnost kvalitetnijeg obrazovanja za sebe i svoje potomke.

Mjere kojima bi se postiglo i vezane poruke:

1. Iskorištavanje prazne državne imovine za „co-working“ prostore, putem razvojnih agencija diljem hrvatske, a gdje bi se mladi koji rade poslove neovisno o lokaciji mogli umrežavati
2. Oslobođenje od plaćanja temeljnog kapitala za otvaranje tvrtke i mogućnost registracije tvrtke on-line! Još 2009 godine pokrenut je projekt One stop shop, koji nije u potpunosti zaživio. Vlada je SDP-a pokrenula i proces „e-građanina“ i „e-poslovanja“, no to još nije u potpunosti završen projekt. Informatička infrastruktura državnih upravnih tijela, još uvijek funkcionira po principu „otoka“ pa je potrebno provesti značajna ulaganja (a za koja su sredstva već predviđena u Europskim strukturnim fondovima) kako bi se ona povezala. Glavna je značajka povezivanja, smanjenje svih administrativnih barijera kod ostvarivanja prava na državne usluge.

3. **Uključivanjem mladih u rješavanje problema države i lokalne zajednice** - jedinice lokalne i područne samouprave, zajedno s poslovnim entitetima trebaju sudjelovati u akcijama poput „Case study competitiona“ te rješenja problema tražiti od najvitalnijeg, najmaštovitijeg i svježeg obrazovnog stanovništva – studentske zajednice. Također, država bi trebala osigurati godišnji plan natječaja za rješenje nekog od gorućih državnih problema za internacionalnu znanstvenu zajednicu te dovesti na naš teritorij, subvencioniranjem smještaja i boravka, strani „*know how*“.
4. **Osnivanje zakonite Agencije za posredovanje za honorarne poslove.** Obzirom na to da obrazovni sustav ne vrednuje informalno stečena znanja i vještine, njima se nije moguće zaposliti niti ih tržišno valorizirati, iako je tržišna potražnja za njima neprekidna i stalna. Slijedom istog, velika većina takvih usluga služi za honorarnu zaradu, koja je dodatkom na onu proizašlu iz formalnog radnog odnosa. Obzirom na to da pojedinci te usluge ne obavljaju trajno, često ulaze u sivu ekonomiju pri naplati obavljenog posla, a država ostaje bez značajnog dijela poreznog dohotka. Istom treba dodati činjenicu da Republika Hrvatska ima velik problem s neaktivnim dijelom stanovništva, odnosno dobrovoljnom nezaposlenošću (51% radno sposobnog stanovništva je bilo aktivno u 2016. godini). Dijelom je to rezultatom dovoljno visokog dohotka i bez registriranog rada (na 55. mjestu je po Indeksu percepcije korupcije u 2017, a to je nazadovanje za dva mjesta u odnosu na 2015. godinu)
5. **Konkurentnije i kvalitetnije poslove.** Mladi tek po zaposlenju, a zbog izostanka prakse, shvate koje vještine i znanja nemaju za adekvatno obavljanje posla. Porezne olakšice na dodatno obrazovanje i usavršavanje trebale bi potaknuti poslodavce da formiraju najbolje radnike, stvore tržišnu konkurentniju radnu snagu, a prema Odredbi članka 36. Zakona o radu, poslodavac je dužan omogućiti radniku, u skladu s mogućnostima i potrebama rada, školovanja, obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje. Slanjem radnika na doškovanje, poslodavac investira u konkurentnost, a država bi ga isto trebala nagraditi!

Ujedno, poslodavce bi trebalo potaknuti da nagrade svoje zaposlenike kroz dobrovoljnu mirovinsku štednju čime im, osim ostvarene porezne olakšice, otvaraju put prema državnim poticajnim sredstvima i boljim primanjima u budućnosti. Naime, podaci iz kolovoza ove godine pokazuju da prosječna mjesečna isplaćena neto plaća u Republici Hrvatskoj iznosi 6.018 kuna, a prosječna starosna mirovina ostvarena prema Zakonu o mirovinskom osiguranju 2.537 kuna.

Ujedno, potrebno je ograničiti korištenje Stručnog osposobljavanja bez prava zasnivanja radnog odnosa, a obzirom na to da je ono već odavno izgubilo svrhu. Potrebno je zakonski ograničiti broj mogućeg zaprimanja radnika po povlaštenoj mjeri definiranjem omjera broja radnika primljenih po mjeri SOR-a spram stalno zaposlenih radnika po punom iskorištavanju te mjere, u odnosu 3:1) te ujedno, iznos naknade povisiti na najmanje minimalnu Hrvatsku plaću, a razliku čega snosi poslodavac.

„Zamijenimo faktor sreće, šansom za uspjeh“

„Besplatan, zamijenimo plaćenim radom!“

„Sam si krojač svoje sreće – država je tu da plješe!“

„Dajmo im da rade i izbrišu granice“

„Za generacije budućnosti – poslovi budućnosti“

„Gradi svoj san – sam!“

„Otvaramo tvornice snova – država prijatelj ideji i uspjehu“

Dodatno, potrebno je razmisliti o mjerama koje će utjecati na smanjenje regionalnih nejednakosti:

1. Porezne olakšice za osnivanje tvrtki van velikih – „razvijenih gradova“ uz prateće poticajne mjere stanogradnje
2. Stvaranje poreznih oaza za umjetnike u cilju poticanja razvoja kreativnosti
3. Poticaj stvaranju poduzetničke i znanstveno-istraživačke infrastrukture van regionalnih centara – poduzetnički inkubatori i poduzetničke zone, za čije se stvaranje i privlačenje koriste mjere oslobađanja od plaćanja komunalnog doprinosa u određenom postotku (uz široki spektar uvjeta koje investitor mora zadovoljiti, kao što su na primjer zapošljavanje određenog broja ljudi, visina iznosa ulaganja, izgradnja poduzetničkih objekata, stavljanje u funkciju i dr.) ili oslobađanje od plaćanja komunalne naknade u određenom vremenskom razdoblju.

u cilju stvaranja razvojnih predispozicija i boljih životnih šansi stanovništva van regionalnih (i/ili državnih) centara kroz nova radna mjesta, vezanu infrastrukturu i konkurentniji dohodak, a što finalno rezultira mogućnosti izbora mjesta življenja jer stvara novu proizvodno-radnu osnovnicu mjesta niže gustoće naseljenosti, smanjuje ovisnost o naslijeđenim socio-ekonomskim obilježjima obitelji te otvara nove mogućnosti doprinosa društvenoj zajednici (nadnica osigurava novi porezni prihod jedinicama lokalne samouprave, stvarajući novu prihodovnu bazu za socijalno investiranje).

3. Stambena politika

Stambena politika je povezana s gospodarskom politikom, politikom urbanizacije, regionalnim razvojem, politikom zaštite okoliša, zdravstvenom zaštitom, politikom i stabilnošću financijskog sustava te, općenito, s tradicijom i kulturom stanovanja.

Stanovanje je jedna od osnovnih čovjekovih potreba i odgovornost države za stambeno zbrinjavanje svojih građana ulazi u krug nužnih socijalnih prava (Bežovan, 2004). Danas, kao i prije gotovo 40 godina, većini mladih u Hrvatskoj demotivirajući činitelj ulaska u brak jesu stambeni problemi (Wertheimer-Baletić, 1971.). Maruška Vizek, znanstvenica sa zagrebačkog Ekonomskog instituta, izračunala je da Hrvatska ima visok pokazatelj priuštivosti (odnos cijene nekretnina i prosječnog dohotka), odnosno da građani Hrvatske najteže mogu sebi priuštiti stan ili kuću u odnosu na stanovnike ostalih europskih zemalja. Uz to je tržište najamnih stanova nerazvijeno i djeluje u okviru sive ekonomije.

Republika Hrvatska je neslavni rekorder Europske unije po broju mladih koji još nisu odselili iz roditeljskog doma - čak 70 posto njenih punoljetnih građana mlađih od 34 godine spada u tu kategoriju.

U tu je svrhu, za mlade potrebno osigurati poticajnu stambenu politiku:

1. Pomaganje mladih obitelji koje se odluče na kupnju prve nekretnine putem oslobođenja od poreza na promet nekretnina i priznavanja kamate plaćene na stambeni kredit za umanjeње porezne obveze .

Obje mjere je uvela SDP-ova Vlada 2000-tih, ali su kasnije bile ukinute.

Ne kroz određeno razdoblje, ne mandatom ili proračunom ograničeno, nego stalno.

2. Porezne olakšice za poslodavce koji subvencioniraju troškove stanovanja radnika (u najmu) i subvencionirani najam stanova za zanimanja općeg društvenog značaja tipa medicinari, učitelji i slično kojima bi se nastojalo privući mlade u dijelove države, manje zanimljive za selidbu – poput ruralnih, brdsko planinskih područja.
3. Povratak državnih poticajnih sredstava na stambenu štednju na 15% godišnje, uz dodavanje uvjeta da se, ako se štednja ne koristi u sklopu stambenog kredita (što je često bio slučaj s obzirom na to da se nakon 5 godina štednje, štediše oslobađa namjene potrošnje na kupnju nekretnine), gubi pravo na državna poticajna sredstva. **Poticanje stambene štednje.** Činjenice da su prinosi na najam stana u prosjeku 5 % godišnje, za zakup poslovnog prostora 8 %, a da su kamate na štednju 1 %, idu u prilog potražnji za nekretninama i rastu tržišta, a tradicionalno je poznato da „Hrvati štede u ciglama“. Država od sustava stambene štednje ostvaruje trošak putem danih državnih poticajnih

sredstava (DPS-a), ali i koristi koje proizlaze iz generiranja zaposlenosti i dodane vrijednosti (ekonomski učinci) te uplatama u državni i lokalne proračune (fiskalni učinci), i to putem direktnih (poslovanje stambenih štedionica), indirektnih (kreditiranje štedionica, ali i štednja bez podizanja kredita) i induciranih kanala (poslovanje sektora građevinarstva). S protekom vremena sustav je bio sve isplativiji za državu, te je u razdoblju 1998.-2012. u cijelosti vratio (i preplatio) iznos isplaćenih DPS-a, a njegovim strogo kontroliranim kreditiranjem utječe se i na smanjenje sive ekonomije.

Kod te mjere, makroekonomske varijable ne utječu na veličinu stambene štednje (koja je otporna na gospodarsku krizu), niti na kretanje broja novih ugovora, te funkcioniranje sustava primarno ovisi o DPS-u i štednji iz prethodnih razdoblja. Koristi su za štediše nadalje višestruke, od toga da je stambena štednja dugoročno prihvatljiv i dostupan način rješavanja njihova stambenog pitanja (povoljnije kamate i rokovi), pomoć u razvoju njihove financijske razboritosti (npr. razdoblje štednje utječe na naviku stanovništva da aktivno odvaja određena sredstva za točno određenu namjenu, što na koncu utječe i na nižu stopu nevraćanja kredita), a unosi i značajnu sigurnost jer je fiksna kamatna stopa u cijelom vremenu otplate kredita izuzetno rijetka u ostatku bankarske industrije.

Koristi za stambene štedionice su, između ostalih, nizak udio loših kredita, visoki udio obnavljanja ugovora, stabilnost (likvidnost i solventnost), te niži rizik u odnosu na druge institucije (strogo propisano depozitno-kreditno poslovanje, a zabranjena spekulativna i rizična ulaganja).

- 4. Aktivno sudjelovanje države u slučajevima kada dođe do prekida radnog odnosa korisnika kredita, osnivanja obitelji, obiteljske tragedije ili slično.** Na tržištu postoje mjere osiguranja kredita – osiguravateljske kuće nude otplatu kredita uslijed smrti, trajne nesposobnosti ili nezaposlenosti uslijed otkaza osiguranika (12 mjeseci od otkaza). Sličnu mjeru može provesti i država. S obzirom na to da podizanje stambenog kredita traži i plaćanje premije osiguranja na stan (kako bi se banka osigurala), država može subvencionirati ili putem tog kanala, što mislim da nije dobro ako se ne sklope izravni ugovori, primjerice s Croatia osiguranjem, ili jednostavno preuzeti ulogu uplatitelja rate kredita na razdoblje od 6 mjeseci za one nezaposlene koji se prijave na HZZ i ne odbiju prijedlog prijave na ponuđene poslove.
- 5. Revitalizacije starih i napuštenih kuća dodjelom poticaja.** Otvoren je natječaj EU za energetska obnovu zgrada, što financijsku zahtjevnost provedbe višestruko umanjuje. Dodatno, za provedbu mjere potrebno je osigurati poseban fond, jer Hrvatska ne treba čekati novu „Gunju“. Mjera je višestrukog značaja za rjeđe naseljene i dohodovno siromašnije dijelove Republike Hrvatske, stoga što je u samoj Slavoniji više od 20 mjesta potpuno iseljeno, a s obzirom na to da i postojeći objekti propadaju, više se neće imati gdje ni vratiti.

6. **Stanovi za znanstvene novake i doktorande.** U Hrvatskoj je dobro poznato da se ne potiče odlazak na dodano školovanje – u obliku magisterija znanosti ili doktorata, a njihovi programi uglavnom se svode na „part-time“ studiranje, jer individualcima zbog visokog troška isti nije dostižan, odnosno plaća im ga poslodavac. Ti pojedinci nemaju status znanstvenog novaka pa ih zapravo država ni na jedan način ne pomaže. U cilju stvaranja zdravog ljudskog kapitala i zaštite vrijedne, znanja pune i unaprjeđena željne mladeži, država bi kao nagradu mogla osigurati besplatno stanovanje za sve doktorande i studentima specijalističkih studija isti subvencionirati. O postojanju stambenih kapaciteta svjedoči projekt Podbrežje, građen po zagrebačkom modelu stanogradnje, u kojemu su u 2018 trebali ući prvi stanari. 208 stanova namijenjeno je bilo za znanstvene novake Sveučilišta u Zagrebu, kojima Grad subvencionira kamatu od dva posto, no odaziv nije bio dovoljan te su te mjere proširene na druge zainteresirane. Ono o čemu svjedoči projekt je da mjera nije dobro osmišljena. **Jedno treba prethoditi drugom. Doktorski je u prosjeku 10 tis €, specijalistički programi su jeftiniji. Stambeni kredit nije manji od 30 tis. € Ako si same plate doktorski/specijalistički, država im može osigurati stan na razdoblje trajanja studija, a potom im ga dati na otkup, uz uvjet da ostanu u zemlji još najmanje 5 godina-**

MARATON ne STAMPEDO.

Zakon o subvencioniranju stambenih kredita omogućit će građanima da po povlaštenim uvjetima dođu do adekvatne stambene nekretnine. Učiniti će to oko tisuću sretnika koji su na vrijeme prikupili svu potrebnu dokumentaciju i kojima će krediti biti odobreni.

Dodatno, mjere s ograničenim budžetom i vremenom uvijek na tržištu stvaraju kaos. Cijene stambenih objekata, mjerene indeksom cijena stambenih nekretnina, u trećem tromjesečju 2017. u odnosu na drugo tromjesečje 2017. u prosjeku su više za 0,6%, a u odnosu na treće tromjesečje 2016. (na godišnjoj razini) u prosjeku su više za 3,8%.

NE za NEKE, nego za SVE.

3. DODATAK

Treba obratiti pozornost na **mjere za unaprjeđenje obrazovanja obećane pred lokalne izbore:**

1. **Uvođenje produženog boravka u osnovnim školama**, koji će roditeljima omogućiti nesmetan rad i umanjiti brigu dolaska po djecu, a samim time i imati utjecaja na kvalitetu obrazovnog programa koji škola pruža.
2. **Unaprjeđenje kvalitete rukovođenja odgojno-obrazovnim ustanovama** – jedinice lokalne i regionalne samouprave moraju voditi računa o tome da na položaje ravnatelja odgojno-obrazovnih ustanova dolaze pojedinci koji to zaslužuju svojim znanjem i radom, a ne stranačkom podobnosti. Kako? Slobodnom i anonimnom žalbom na natječaj, nakon čega je potrebno brigu prepustiti nadležnim institucijama, a u koje treba imati povjerenja.
3. **Podizanje razvojnog potencijala odgojno-obrazovnih ustanova (škole) unaprjeđenjem postojeće infrastrukture, korištenjem prije svega izvora sredstava fondova EU.** Županijske i/ili gradske razvojne agencije educirat će ravnatelje vrtića, osnovnih i srednjih škola za projektni menadžment i pripremu dokumentacije o nabavi za povlačenje sredstava iz EU fondova. Jedinice lokalne i regionalne samouprave snosit će troškove dodatne namjenske naknade ravnateljima za upravljanje i provođenje projektima novcem iz EU fondova za vrijeme trajanja projekta.
4. **Obnova odnosno izgradnja učeničkih domova te subvencioniranje smještaja učenika u učeničkim domovima u 100-postotnom iznosu.** Cilj je povećati koheziju i suradnju učenika iste socio-ekonomske pozadine, što kako je vidljivo na primjeru studentskih domova, povećava kolaboraciju, socijalnu inkluziju i umanjuje unutar generacijsku razliku među učenicima.

Koliko to košta? Kada bi jedinice lokalne i regionalne samouprave preuzele subvencioniranje smještaja svih učenika u učeničkim domovima, to bi prema procjeni iznosilo 88.164.000,00 kn na godišnjoj razini, za 7347 učenika, koliko ih je u učeničkim domova bilo smješteno 2015/2016 školsku godinu, odnosno 1,94% ukupnih godišnjih izdvajanja za obrazovanje jedinica lokalne i regionalne samouprave. Pritom je uzet prosječan mjesečni trošak smještaja od 1.200,00 kn. Izgradnja i opremanje novog učeničkog doma kapaciteta 240 soba prema normativu Ministarstva znanosti i obrazovanja iznosi 34 milijuna kuna, od čega kompletno opremanje iznosi 5 milijuna kn. Kada bi se u mandatnom razdoblju iznova opremili svi učenički domovi u Hrvatskoj, njih 56, to bi koštalo 280 milijuna kn, odnosno 1,54% iznosa ukupnih procijenjenih mandatnih izdvajanja za obrazovanje jedinica lokalne i regionalne samouprave.

5. **Stručna nastava** – u manjim sredinama u kojima postoji problem nedovoljne zastupljenosti stručne nastave treba razviti mehanizme privlačenja stručnih nastavnika osiguravanjem stambenog prostora i dodatnih financijskih stimulacija.
6. **Uvođenje brzog interneta u sve odgojno obrazovne ustanove (primarno osnovne i srednje škole)** – lokalna i regionalna samouprava treba im omogućiti pristup superbrzom internetu te poticati razvoj otvorenih i besplatnih digitalnih obrazovnih sadržaja koji će biti dostupni odgojno-obrazovnim radnicima, učenicima i roditeljima.
7. **Pokretanje uvođenja toplih obroka u sve škole** – jedinice lokalne i regionalne samouprave trebaju u mandatnom razdoblju nastojati osigurati svoj djeci topli obrok u odgojno-obrazovnim ustanovama.
8. **U proračunima** se trebaju osigurati sredstva za sufinanciranje programa rada s darovitim učenicima, obrazovanja učenika na jeziku i pismu nacionalnih manjina. Izvrstan je primjer za subvencioniranje je program OP Učinkoviti ljudski potencijali, Europskog socijalnog fonda „Poticanje rada s darovitom djecom i učenicima na predtercijarnoj razini“ čija je ukupna vrijednost bila 10.000.000,00 kuna. Cilj je stvaranje i razvoj ustanova i ljudskih resursa koji potiču i omogućavaju cjelovit intelektualni te socio-emocionalni razvoj darovite djece i učenika, poboljšanje razvoja njihovog potencijala kroz omogućavanje (rane) identifikacije darovitih u odgojno-obrazovnim ustanovama, njihovo individualizirano poučavanje i učenje tako da ono odgovara njihovim sklonostima, sposobnostima i interesima, i to uvođenjem različitih i fleksibilnih metoda i oblika rada koji se daju prilagoditi darovitoj djeci i učenicima, a čiju je iskorištenost tek potrebno vidjeti i procijeniti.
9. **Opremanje škola kabinetskom, didaktičkom i informatičkom opremom**, računalnim programima, i sl., a što je uistinu važno shodno koheziji i konkurentnosti koja može proizaći iz kreiranih programa i aktivnosti. Takvi bi programi ujedno pomogli i promociji učiteljske profesije koja je dugo bila zanemarena, na što jasno ukazuju plaće, promocija škola i školstva općenito. Za isto, potrebno je pružiti pomoć školama u prijavi na natječaj za e-škole i slične projekte, a koji su u potpunosti financirani iz programa Europske Unije